

Sygn. akt III Ca 1904/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędzia SO Danuta Morys-Woźniak

SO Andrzej Dyrda (spr.)

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa K. K.

przeciwko Ł. W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 11 września 2013 r., sygn. akt I C 1229/09

I z apelacji powoda:

1 zmienia zaskarżony wyrok:

a w punkcie 1 o tyle, że ustawowe odsetki zasądza do dnia 11 września 2013r.;

b w punkcie 2 w ten sposób, że zasądzoną w punkcie 1 kwotę rozkłada na 4 (cztery) raty roczne płatne do 1 lipca, poczynając od 2014r. w wysokości: 3 (trzy) raty po 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) każda oraz 4 (czwarta) rata w wysokości 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami zasądzonymi w punkcie 1, z zastrzeżeniem, że opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat powoduje natychmiastową wymagalność całej należności;

1 odrzuca apelację w części zaskarżającej punkt 1 wyroku co do kwoty 40.000 zł, a w pozostałym zakresie apelację oddala;

I oddala apelację pozwanego;

II znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania odwoławczego.

SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Danuta Morys-Woźniak

UZASADNIENIE

Powód K. K. żądał zasądzenia od pozwanego Ł. W. kwoty 40.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 sierpnia 2008r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych

tytułem zadośćuczynienia za ból, cierpienia fizyczne i trwałe uszczerbek na zdrowiu, jakich doznał na skutek zdarzenia z dnia 16 sierpnia 2008r., kiedy to został dotkliwie pobity przez pozwanego.

W odpowiedzi na pozew pozwany Ł. W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego. Uzasadniając swoje stanowisko podniósł, iż zasada odpowiedzialności jest poza sporem a kwestionowaniu podlega wysokość dochodzonego zadośćuczynienia. Podał wątpliwość twierdzenia powoda o znacznym uszczerbku na zdrowiu. Nadto podniósł zarzut przyczynienia się powoda do zaistnienia zdarzenia.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 11 września 2013r. zasądził od pozwanego Ł. W. na rzecz powoda K. K. kwotę 40.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2010r. do dnia zapłaty. Zasądzoną w punkcie pierwszym orzeczenia kwotę rozkłada na 100 rat po 400 zł płatnych miesięcznie do 25 dnia każdego miesiąca poczynając od października 2013r. z zastrzeżeniem, że opóźnienie w płatności którejkolwiek z rat powoduje natychmiastową wymagalność całej należności oraz ustalił odpowiedzialność pozwanego za skutki na zdrowiu powoda w przyszłości związane ze zdarzeniem z dnia 16 sierpnia 2008r. W pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz nie obciążył pozwanego kosztami procesu.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że w dniu 16 sierpnia 2008r. w K. w lokalu mieszkalnym należącym do pozwanego Ł. W. odbywała się uroczystość z tytułu urodzenia się dziecka C. D.. Udział w niej brali powód, pozwany, C. D., R. Z. i S. D.. Uczestnicy pili alkohol. Między powodem a S. D. doszło do sprzeczki. Powód krzyczał na wszystkich uczestników spotkania. Pozwany chciał żeby powód K. K. opuścił jego lokal. Zaczęli się szarpać. Wówczas obudził się C. D., który próbował rozdzielić powoda i pozwanego, trzymając powoda K. K.. Powód wyrwał się i ruszył kierunku pozwanego. Pozwany zadał mu kilka uderzeń pięścią w głowę czym spowodował u niego złamanie przedniej ściany zatoki czołowej lewej z przemieszczeniem oczodołu, złamanie zatoki czołowej prawej.

R. Z. odprowadził powoda do domu. Nad ranem powód zgłosił się do Izby Przyjęć Szpitala Miejskiego w K. gdzie przebywał do 20 sierpnia 2008r. W wyniku diagnostyki radiologicznej stwierdzono u niego złamanie kości twarzoczaszki: złamanie przedniej ściany zatoki czołowej lewej z przemieszczeniem oczodołu, złamanie zatoki czołowej prawej. 20 sierpnia 2008r. powód został przewieziony do Szpitala w K. na oddział (...) gdzie poddano go leczeniu operacyjnemu- rekonstrukcji złamania czołowo-oczodołowego po stronie lewej. W okresie tym powód był ograniczony w normalnym funkcjonowaniu. Miał problemy z samodzielnym ubieraniem, korzystaniem z toalety. Złamanie prawej zatoki szczękowej nie wymagało leczenia operacyjnego. Po zakończeniu hospitalizacji w dniu 29 sierpnia 2008r. powód kontynuował leczenie ambulatoryjnie w Poradni (...) oraz w Poradni (...).

Pozwany Ł. W. został skazany prawomocnym wyrokiem za to, że w dniu 16 sierpnia 2008r. w K. poprzez zadanie kilku uderzeń pięścią w głowę K. K. spowodował u pokrzywdzonego złamanie przedniej ściany zatoki czołowej lewej z przemieszczeniem oczodołu, złamanie zatoki czołowej prawej a doznane obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządu ciała na okres przekraczający 7 dni. W punkcie 4 wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Obecnie powód odczuwa codziennie bóle głowy. Na głowie od skroni do skroni ma widoczną bliznę. Cierpi na utrwalone zaburzenia czucia powierzchniowego na skórze głowy. Skarży się na nawracające się zapalenia zatok nosowych i gorsze widzenie okiem lewym. Nadal zażywa środki przeciwbólowe. Często jest niezdolny do pracy z tytułu zapalenia zatok. Powód w niedalekiej przyszłości będzie musiał przebyć operację usunięcia zespolenia metalowego twarzoczaszki. Powód jest zatrudniony na stanowisku górnika dołowego. Po wypadku odczuwa dyskomfort w pracy. Przy zmianach temperatur i ciśnienia odczuwa bóle głowy. Powód na podstawie umowy dobrowolnego ubezpieczenia zawartej z (...) Spółką Akcyjną w W. otrzymał od swojego ubezpieczyciela kwotę 1.000 zł tytułem odszkodowania za zdarzenie z dnia 16 sierpnia 2008r.

Pozwany obecnie jest zatrudniony na stanowisku górnika i zarabia netto 3.000 zł. Na utrzymaniu ma niepracującą żonę i dwoje dzieci. Jest obciążony kredytem konsolidacyjnym, rata wynosi 600 zł i będzie go spłacał do 2018r.

W opinii pisemnej, biegły sądowy ortopeda A. G. i biegła neurolog A. N. w oparciu o analizę akt sprawy, dokumentacji lekarskiej, danych amnestycznych oraz przeprowadzonego badania sądowo- lekarskiego powoda, stwierdzili u niego : stan po urazie głowy ze złamaniem zatoki czołowej lewej z wglębieniem do oczodołu i leczeniu operacyjnym, stan po złamaniu zatoki czołowej, pourazowe bóle głowy i zaburzenia czucia na skórze głowy. Z opinii tej jednoznacznie wynika, iż powód na skutek zdarzenia z dnia z dnia 16 sierpnia 2008r. nie doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu z zakresu neurologii i ortopedii.

W opinii pisemnej, biegły sądowy laryngolog J. L. w oparciu o analizę akt sprawy, dokumentacji lekarskiej, danych amnestycznych powoda oraz przeprowadzonego badania sądowo- lekarskiego powoda nie stwierdził u niego trwałego uszczerbku na zdrowiu pod względem laryngologicznym. Biegły podał ,że rusztowanie chrzęstno-kostne nosa nie wskazuje na cechy pourazowe. Występuje u powoda drożność obustronna pełna, bez zalegającej wydzieliny zapalnej pochodzenia zatokowo szczękowego i sitowego skutkującego przebyłym urazem twarzoczaszki oraz cech niedosłuchu. Dokonana operacja przegrody nosowej nie pozostaje w związku przyczynowym z pobiciem.

W opinii pisemnej, biegły sądowy okulista Z. P. w oparciu o analizę akt sprawy, dokumentacji lekarskiej, danych amnestycznych oraz przeprowadzonego badania sądowo- lekarskiego powoda, stwierdził u niego :stan po złamaniu kości czołowej, blizny skóry w okolicy czoła i łuku brwiowego. Z przedmiotowej opinii jednoznacznie wynika, iż powód na skutek zdarzenia z dnia 16 sierpnia 2008r. doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu: - punkt 19 a Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002r. oszpecenie bez zaburzeń funkcji- 5% oraz punkt C 32 tego rozporządzenia - koncentryczne zwężenie pola widzenia w jednym oku przy nienaruszonym drugim oku- 20 %.

W opinii z dnia 1 lipca 2013r. zespół biegłych przy Uniwersytecie J. (internista, specjalista medycyny sądowej, laryngolog, okulista) w oparciu o analizę akt sprawy, dokumentacji lekarskiej, danych amnestycznych oraz przeprowadzonego badania sądowo- lekarskiego powoda, stwierdzili u niego lewostronne wieloodłamowe złamanie kości czołowej z wgnieceniem. U powoda wystąpił długotrwały uszczerbek na zdrowiu: -punkt 2 złamanie wieloodłamowe kości czołowej lewej z wgnieceniem -10%; punkt 3a ubytek kości poniżej 2,5 cm- 7%; punkt 19a trwałe zeszczenie- 10 %; punkt 13a podwójne widzenie -10%. Podali, że w następstwie wypadku powód odczuwał dolegliwości bólowe przez okres co najmniej 3 miesiące związane z gojeniem się tkanek, które wymagały stosowania leków przeciwbólowych z grupy niesterydowych. Wskazali, że powoda należy uznać za całkowicie wyleczonego z następstw wypadku z dnia 16 sierpnia 2008r. Zgłaszane dolegliwości związane z upośledzeniem wentylacji przez nos związane są z nawracającym nieżytem alergicznym błon śluzowych, których obrzęk powoduje opisywane dolegliwości.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zakwalifikował roszczenia powoda jako mające swoją materialno prawną podstawę w art. 415 k.c. Sąd Rejonowy nadto wskazał, że z mocy art. 11 k.p.c. Sąd cywilny związany jest tylko ustaleniami dotyczącymi popełnienia przestępstwa, co oznacza, że sąd - rozpoznając sprawę cywilną - musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym. Z tych względów Sąd za bezsporne przyjął, że pozwany uderzył powoda w wyniku czego doznał on złamania przedniej ściany zatoki czołowej lewej z przemieszczeniem oczodołu oraz złamania zatoki czołowej prawej. Za popełnienie tego czynu został skazany prawomocnym wyrokiem skazującym w sprawie IX K 1942/08. Sąd Rejonowy zwrócił przy tym uwagę, że wszelkie inne ustalenia prawomocnego, skazującego wyroku karnego, wykraczające poza elementy stanu faktycznego przestępstwa, nie mają mocy wiążącej dla sądu cywilnego, nawet jeśli są zawarte w sentencji wyroku. Oznacza to, że stwierdzenie w wyroku przez sąd karny popełnienia przestępstwa, nie stoi na przeszkodzie ustaleniu, że poszkodowany przyczynił się do powstania szkody spowodowanej przez skazanego.

Sąd Rejonowy zwrócił także uwagę, że zgodnie z art. 362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Uznał, że z zebranego materiału dowodowego wynika, że powód przyczynił się w 10% do zaistnienia zdarzenia.

Mając na względzie powyższe, Sąd ustalił wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia na podstawie art. 445 § 1 k.c. Przytaczając treść tego przepisu oraz znaczenie pojęć „uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia”, Sąd

uznał, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, że powód na skutek uderzenia go przez pozwanego doznał cierpienie fizycznych, jak i psychicznych. Mając na uwadze, że zadośćuczynienie jest świadczeniem jednorazowym oraz uwzględniając charakter urazów, długotrwałość cierpienia, rodzaj skutków i wysokość stałego uszczerbku na zdrowiu oszacowanego na 57 %, Sąd doszedł do wniosku, że dostatecznym zaspokojeniem roszczeń powoda będzie co najmniej kwota 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia dochodzona w niniejszym postępowaniu.

Sąd na mocy art. 189 k.p.c. ustalił odpowiedzialność na przyszłość pozwanego za skutki na zdrowiu powoda. Ferując w tym zakresie Sąd uwzględnił, że powód w niedalekiej przyszłości będzie musiał przeżyć operację usunięcia zespolenia metalowego twarzoczaszki.

O ustawowych odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 455 k.c. zasądzając je od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu i oddalając żądanie odsetek w pozostałym zakresie jako bezzasadne.

Na mocy art. 320 k.p.c. Sąd rozłożył kwotę 40.000 zł tytułem należności głównej na 100 rat po 400 zł płatnych miesięcznie z zastrzeżeniem, że opóźnienie w płatności którejkolwiek rat powoduje natychmiastową wymagalność całej należności.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. mając na względzie sytuację materialną i rodzinną pozwanego.

Apelację od tego orzeczenia wniosły obie strony.

Powód w apelacji zarzucił naruszenie: art. 217 § 2 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego chirurga szczękowego na okoliczność ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu powoda, cierpienia i bólu oraz rokowań co do zdrowia powoda w przyszłości, z powodu bezpodstawnego przyjęcia przez Sąd, iż uszczerbek w zakresie urazu twarzoczaszki został już oszacowany przez zespół biegłych a dopuszczenie tego dowodu zmierzałoby jedynie do przedłużenia postępowania w niniejszej sprawie, a przez to brak wyjaśnienia wszystkich niezbędnych okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy; art. 286 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku powoda o powołanie biegłego z zakresu chirurgii szczękowo – twarzowej na okoliczność ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu powoda, cierpienia i bólu oraz rokowań co do zdrowia powoda w przyszłości, a przez to brak wyjaśnienia wszystkich niezbędnych okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy; art. 320 k.p.c. poprzez uwzględnienie bez stosownej weryfikacji, zgłoszonej przez pozwanego propozycji rozłożenia świadczenia na raty oraz art. 362 k.c. poprzez ustalenie przyczynienia się powoda do zaistnienia zdarzenia.

Na tych podstawach wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany w apelacji zarzucił naruszenie art. 362 k.c. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, w konsekwencji nie zmniejszenie uwzględnionej wysokości dochodzonego zadośćuczynienia o stosowny procent odpowiadający zakresowi przyczynienia powoda do zdarzenia; błędne ustalenie faktyczne polegające na przyjęciu, że powód przyczynił się do zaistniałego zdarzenia, a w konsekwencji rozmiaru doznanych krzywd jedynie w 10 %, gdy tymczasem okoliczności zdarzenia uzasadniają przyjęcie znacznie wyższego stopnia zawinienia w nim samego powoda, a co za tym idzie ustalenia stopnia jego przyczynienia do powstałej szkody co najmniej w 50 %; naruszenie art. 481 k.c. poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek od dnia 27 stycznia 2010r. do dnia zapłaty mimo, że zasadność dochodzonego roszczenia została dowiedziona dopiero w chwili wydania przez zespół biegłych kompleksowej opinii o stanie zdrowia powoda dającej podstawy do określenia zasadności i wysokości zadośćuczynienia; naruszenia art. 320 k.p.c. poprzez zasądzenie w pkt 1 odsetek od dnia 27 stycznia 2010r. do dnia zapłaty mimo, że rozłożenie należności na raty winno skutkować brakiem uprawnienia wierzyciela do dochodzenia odsetek od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty zapłaty oraz nierozłożenie na raty również kwoty odsetek określonych w pkt 1 prowadzące do stanu ich natychmiastowej wymagalności w skapitalizowanej wysokości.

Na tych podstawach wniósł o zmianę wyroku w pkt 1 poprzez zasądzenie do pozwanego na rzecz powoda kwoty 20.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania w przedmiotowej sprawie opinii zespołu biegłych (...) (...) ostatecznie określającej zakres uszczerbku na zdrowiu powoda do dnia wyroku Sądu I instancji, a w pkt 2 poprzez rozłożenie na raty skapitalizowanej kwoty zasądzonych od pozwanego na rzecz powoda ustawowych odsetek. Nadto wniósł o zasądzenie do powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

W odpowiedzi na apelację, każda ze stron wniosła o oddalenie apelacji strony przeciwnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował żądanie powoda przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy stosując prawidłowo zasady postępowania dowodowego. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, zarówno co do wysokości zadośćuczynienia jak również stopnia przyczynienia się powoda było prawidłowe. Zmianie podlegało jedynie rozstrzygnięcie co do wysokości rat.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zwraca uwagę, iż dopuszczalność zaskarżenia orzeczenia w postępowaniu cywilnym nie przysługuje wszystkim stronom procesu. Ogranicza się jedynie do tych osób, które mają interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia, określanym mianem *gravamen*. Interes ten sprowadza się do stwierdzenia poczucia pokrzywdzenia spowodowanym niekorzystną dla strony różnicą między zgłoszonym przez nią żądaniem a sentencją orzeczenia, wynikającej z porównania zakresu żądania i treści rozstrzygnięcia. (porównaj: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2006 r., II CZ 22/06). Zatem interes prawny w zaskarżeniu orzeczenia musi wynikać z potrzeby uchylenia niekorzystnego dla strony rozstrzygnięcia, które w sposób samodzielny wpływa na jej prawo do obrony.

Przenosząc powyższe do zaistniałego stanu faktycznego, należało uznać, że powód, wobec uwzględnienia w całości jego świadczenia (co do kwoty 40.000 zł), nie miał interesu prawnego w zaskarżeniu tego orzeczenia, natomiast podnoszone przez niego zarzuty, stanowią jedynie polemikę z treścią uzasadnienia zaskarżonego rozstrzygnięcia i sposobem procedowania przez Sąd I instancji, nie mając przy tym wpływu na istnienie obiektywnej podstawy do potrzeby wzruszenia korzystnego dla strony powodowej rozstrzygnięcia. W tym zakresie apelacja powoda podlegała odrzuceniu.

Podstawą roszczenia z art. 445 k.c. jest powstanie szkody na osobie (krzywdy). W okolicznościach niniejszej sprawy sama krzywda nie była kwestionowana, a sporną była wysokość zadośćuczynienia.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż doznana przez powoda krzywda była następstwem deliktu popełnionego przez pozwanego, który poprzez zadanie kilku uderzeń pięścią w głowę K. K. spowodował u pokrzywdzonego złamanie przedniej ściany zatoki czołowej lewej z przemieszczeniem oczodołu, złamanie zatoki czołowej prawej a doznane obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządu ciała na okres przekraczający 7 dni. W następstwie tego zdarzenia powód odczuwa codziennie bóle głowy. Na głowie (od skroni do skroni) ma widoczną bliznę. Cierpi na utrwalone zaburzenia czucia powierzchniowego na skórze głowy. Skarży się na nawracające się zapalenia zatok nosowych i gorsze widzenie okiem lewym. Zażywa środki przeciwbólowe. Jest także niezdolny do pracy z tytułu zapalenia zatok, a przy zmianach temperatur i ciśnienia odczuwa bóle głowy. Sąd uwzględnił również znaczny zakres uszkodzeń ciała, jak również to, że w niedalekiej przyszłości będzie musiał przeżyć operację usunięcia zespolenia metalowego twarzoczaszki.

Sąd Rejonowy prawidłowo uwzględnił całokształt okoliczności wpływający na wymiar krzywdy, a w szczególności rozmiar cierpień fizycznych i psychicznych, ich nasilenie i czas trwania, nieodwracalność następstw wypadku (kalectwo, oszpeccenie), rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej,

bezradność życiową oraz inne czynniki podobnej natury (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2010r., II CSK 94/10).

Wskazane powyżej okoliczności stanowiły podstawę do uznania przez Sąd Rejonowy, że odpowiednia wysokość zadośćuczynienia „wyraża się” w łącznej kwocie 40.000 zł. Kwota ta, przy uwzględnianiu rozmiaru cierpień fizycznych i psychicznych nie może świadczyć o jej nieodpowiedniości, jak również jej rażącym zaniżeniu. Pozwany pomija bowiem nadrzędny cel zadośćuczynienia jakim jest dostarczenie środków eliminujących niekorzystne następstwa moralne i fizyczne zdarzenia wywołującego krzywdę. Zadośćuczynienie, poprzez kompensacyjny charakter, ma przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, przy czym winno być utrzymane "w rozsądnych granicach" aby nie prowadzić do podważenia funkcji kompensacyjnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2010r., I CSK 244/09), jak również nie stanowić źródła wzbogacenia lub represji (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 października 2012r., I ACa 561/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000r., III CKN 582/98).

Wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia pieniężnego powinna nadto uwzględniać aktualne warunki oraz stopę życiową społeczeństwa kraju, w którym mieszka poszkodowany (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2006r., IV CSK 80/05; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004r., I CK 131/03; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009r., III CSK 62/09), przy czym miernika takiego, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 listopada 2010r. (IV CSK 126/10) nie może stanowić stopa życiowa poszkodowanego.

Powyższe pozwala na przyjęcie, że najbardziej obiektywnym miernikiem wskazującym na aktualną stopy życiowej społeczeństwa jest wysokość wynagrodzenia uzyskiwanego w kraju poszkodowanego. Z tych względów zasadnym, w celu ustalenia, czy zasądzone zadośćuczynienie odpowiada również temu miernikowi, było uwzględnienie wysokości średniego miesięcznego wynagrodzenia, które w chwili wyrokowania przez Sąd Rejonowy, tj. w trzecim kwartale 2013r. wynosiło 3.651,72 zł (Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 13 listopada 2013r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale 2013r.; M.P. z 2013 r. poz. 904) jak również wysokość minimalnego wynagrodzenia w 2013r. – 1.600 zł (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2012r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2013r., Dz.U. z 2012r. poz. 1026). Porównanie zatem wysokości przyznanego powodowi zadośćuczynienia w kwocie 40.000 zł, przy uwzględnieniu wskazanych powyżej wartości, nie daje podstaw do uznania, że zasądzone zadośćuczynienie jest „nieodpowiednie”.

Powyżej poczynione ustalenie jest o tyle istotne, iż jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1971 r. (II PR 18/71), wobec braku jednolitych, niezmiennych i porównywalnych kryteriów koniecznym jest uznanie, że określenie wysokości zadośćuczynienia stanowi istotny atrybut sądu merytorycznie rozstrzygającego sprawę w pierwszej instancji. Sąd meriti dysponuje więc w tym zakresie swobodą decyzyjną, natomiast możliwość korygowania wysokości zasądzzonego przez ten sąd zadośćuczynienia, jest ograniczona jedynie do sytuacji, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, tj. albo rażąco wygórowane, albo rażąco niskie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 listopada 2011r., I ACa 540/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 maja 2008r., I ACa 199/08; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 lutego 2008r., II Aka 11/08; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 sierpnia 2006r. I ACa 161/06; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2005r. II KK 54/05; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2004r. I CK 219/04; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1999r. II CKN 477/98; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 1970r. I PR 52/70; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 1968r. III PRN 81/68; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1968r. I CR 383/68; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1970r. III PRN 39/70). O rażącym naruszeniu zasad ustalania "odpowiedniego" zadośćuczynienia mogłoby świadczyć przyznanie zadośćuczynienia wręcz symbolicznego zamiast stanowiącego rekompensatę doznanej krzywdy, bądź też kwoty wygórowanej, prowadzącej do niestosownego wzbogacenia się tą drogą. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 lutego 2008r., II Aka 11/08).

Wskazane powyżej okoliczności uniemożliwiają zakwalifikowanie zasądzzonego przez Sąd Rejonowy zadośćuczynienia jako rażąco zaniżonego, co z kolei wyklucza możliwość korygowania przez sąd drugiej instancji zasądzzonego zadośćuczynienia.

Sąd Okręgowy zwraca również uwagę, iż ocena stopnia przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody stanowi uprawnienie sądu merytorycznego. Sąd odwoławczy uprawniony jest do zakwestionowania tej oceny jedynie wtedy, gdy oparta jest ona na ustaleniach oczywiście sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, rażąco błędnie ocenia stopień winy obu stron lub ogranicza obowiązek odszkodowawczy w taki sposób, który nie odpowiada określonemu w art. 362 k.c. wymogowi jego "odpowiedniego" zmniejszenia stosowanie do wszystkich zachodzących okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1972r. II PR 248/72; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1972r., II PR 311/72).

Zasądzając zadośćuczynienie, Sąd Rejonowy stwierdził, że powód przyczynił się do powstania szkody niemajątkowej w 10 %. Ustalenie to oparł to na uznaniu, że powód swym zachowaniem spowodował działanie pozwanego. Wskazany powyżej jednak rozmiar obrażeń powoda, przy braku jakichkolwiek (wykazanych) obrażeń po stronie pozwanego, nie daje podstaw do uznania, aby przyczynienie się powoda było w tym przypadku znaczne. Z tych też względów nie było podstaw do korygowania zastosowania art. 362 k.c.

Sąd Okręgowy uznał, że zachodzi konieczności zmiany rozstrzygnięcia w zakresie rozłożenia zasądzanego świadczenia na raty. Zgodnie z art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Rozłożenie zasądzanego świadczenia na raty, ze swej istoty, powoduje udzielenie pewnej ochrony dłużnikowi (pozwanemu). Niemniej jednak interes wierzyciela musi zostać w tym przypadku prawidłowo uwzględniony.

Mając na względzie powyższe, przy uwzględnieniu charakter zachowania pozwanego, jak również to, że zasądzone świadczenie (rozłożone na raty) zostanie spełnione dopiero po upływie 8 lat, zasadna stała się modyfikacja tego rozstrzygnięcia, przy uwzględnieniu również charakteru świadczenia, gdyż interes wierzyciel doznaje w tym przypadku uszczerbku. Uwzględniając, że pozwany pracuje, pozwala to na przyjęcie, że będzie w stanie zgromadzić kapitał, lub zaciągnąć zobowiązanie kredytowe, na pokrycie rocznych rat w kwocie po 10.000 zł.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c., wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia dłużnika spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie powoduje stan opóźnienia po jego sprecyzowaniu co do wysokości i wezwaniu dłużnika do zapłaty konkretnej kwoty z tego tytułu, ze względu na deklaratoryjny charakter wyroku zasądzonego świadczenie. Zgłoszenie takiego żądania nastąpiło w dniu 27 stycznia 2010r., kiedy to pozwanemu został doręczony odpis pozwu (k. 24). Od tego zatem dnia, pozostawał on w opóźnieniu, co uzasadnia żądanie zasądzenia odsetek. Niemniej jednak, wobec rozłożenia zasądzanego świadczenia na raty, odsetki te należne są powodowi jedynie do dnia wyrokowania, gdyż rozkładając zasądzone świadczenia pieniężne na raty, powodowi należne są odsetki do dnia wyroku zasądzonego świadczenie. Skutkiem rozłożenia świadczenia na raty, jest jednak brak uprawnienia do pobierania odsetek od ratałnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1970r., III PZP 11/70)

Z tych względów apelacja wyrok Sądu I instancji został zmieniony w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c. w sposób określony w punkcie I pkt 1 a-b.

Apelacja powoda w części zaskarżającej punkt 1 wyroku co do kwoty 40.000 zł podlegała odrzuceniu w oparciu o art. 373 k.p.c. i 370 k.p.c.

W pozostałym zakresie apelacje obu stron podlegały oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 102 k.p.c.

SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Hupa - Dębska SSO Danuta Morys - Woźniak